

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA-4101-21-07/2011/P/11/134

Katowice, 16 stycznia 2012 r.

Pan
Arkadiusz Czech
Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miejskim w Tarnowskich Górach², w zakresie utrzymania czystości i porządku w miejscach publicznych, w latach 2009-2011 (do 30 czerwca).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 4 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację zadań w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe i ustalenia kontroli:

- 1. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, tworzenie przez Gminę warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem porządku i czystości na jej terenie.**

Zadania dotyczące utrzymania czystości i porządku prawidłowo ujęto w regulaminach organizacyjnych Urzędu³ oraz w zakresach obowiązków pracowników Wydziału Gospodarki Miejskiej⁴ - Referatu Utrzymania Miasta oraz Wydziału Ochrony Środowiska⁵. Pracownicy posiadali stosowne do powierzonych im zadań kwalifikacje zawodowe oraz zapewniono im udział w specjalistycznych szkoleniach.

¹Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”

²Zwanym dalej „Urzędem”

³Regulamin zatwierdzony zarządzeniem Burmistrza Miasta Nr 100/2007 z dnia 31.10.2007 r. W toku kontroli obowiązywał regulamin zatwierdzony zarządzeniem Nr 84/2011 Burmistrza z dnia 4. 05. 2011 r.

⁴Zwanego dalej „Wydziałem GM”

⁵Zwanego dalej „Wydziałem OŚ”

Obowiązujący w okresie objętym kontrolą Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tarnowskie Góry⁶ zawierał, poza wyjątkami omówionymi w dalszej części wystąpienia, przepisy szczegółowe zgodne z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁷. Uchwały Rady Miejskiej, wprowadzające lub zmieniające ww. Regulamin, poprzedzono zasięgnięciem opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tarnowskich Górach⁸, stosownie do wymogów ustawowych. Na koniec czerwca 2011 r. Regulamin był zgodny z postanowieniami Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Tarnowskie Góry⁹ w zakresie ustalonej w ww. dokumentach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

NIK ocenia negatywnie wielomiesięczne opóźnienia aktualizacji obowiązującego Regulaminu stosownie do znowelizowanych w czerwcu 2009 r. przepisów art. 4 ust. 2 pkt 1a ustawy o utrzymaniu czystości oraz zmian PGO we wrześniu 2009 r. Zmian tych dokonano dopiero odpowiednio po 21¹⁰ i 10¹¹ miesiącach od wejścia w życie zmienionych przepisów ustawy i PGO (naruszono art. 4 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości - dostosowanie Regulaminu do postanowień PGO winno nastąpić w okresie 3 m-cy), wskutek czego dopiero od kwietnia 2011 r. ustalono w Regulaminie obowiązek selektywnego zbierania przez właścicieli nieruchomości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów.

Ponadto NIK zwraca uwagę, że:

- w ww. okresie nie objęto kontrolą wewnętrzną lub audytem wewnętrznym realizacji przez odpowiedzialne komórki i pracowników zadań dotyczących utrzymania czystości i porządku, co jest nieuzasadnione w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami,
- od 1 stycznia 2009 r. do 1 września 2011 r. nie obsadzono stanowiska kierownika Referatu Utrzymania Miasta w Wydziale GM.

2. NIK ocenia pozytywnie realizację wybranych obowiązków z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W Urzędzie prowadzono w systemie elektronicznym od czerwca 2008 r., wymaganą art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości, ewidencję umów zawartych przez właścicieli nieruchomości z przedsiębiorcami na odbiór odpadów komunalnych, którą w okresie objętym kontrolą na bieżąco uzupełniano, a stwierdzone przypadki rozwiązywania przez właścicieli nieruchomości umów (lub ich wygaśnięcia) analizowano.

NIK ocenia negatywnie niedokonanie do września 2011 r. weryfikacji zapisów przedmiotowej ewidencji umów w celu ustalenia wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy zobowiązanych do posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych, a tym samym ustalenia właścicieli nie mających takich umów. Nieprzeprowadzenie tej weryfikacji, m.in. w oparciu o zapisy innych prowadzonych w Urzędzie ewidencji,

⁶ Uchwała Nr IV/28/2006 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z 20 grudnia 2006r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Tarnowskie Góry, zmieniona uchwałami: Nr XXX/322/2008 z 24 września 2008 r., Nr LXIV/723/2010 z 25 sierpnia 2010 r. i Nr IX/115/2011 z 27 kwietnia 2011 r., zwany dalej „Regulaminem”.

⁷ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm., zwanej dalej „ustawą o utrzymaniu czystości”.

⁸ Zwanego dalej „PPIS”.

⁹ Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Tarnowskie Góry, zwany dalej „PGO”, przyjęty uchwałą Nr XL/349/2005 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z 27 kwietnia 2005 r., zaktualizowany uchwałą Nr XLVII/512/2009 z 30 września 2009 r.

¹⁰ Uchwała Nr IX/115/2011 z 27 kwietnia 2011 r.

¹¹ Uchwała Nr LXIV/723/2010 z 25 sierpnia 2010 r.

Naczelnik Wydziału GM wyjaśniał brakiem takiego obowiązku w przepisach. NIK nie podziela tego stanowiska, gdyż zgodnie z przepisami gminy prowadzić miały ewidencję umów w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości obowiązków wynikających z ustawy.

W ocenie NIK, brak powyższych danych uniemożliwiało skuteczne prowadzenie kontroli w tym zakresie przez Wydział GM, jak i Straż Miejską, a także korzystanie przez Burmistrza z uprawnień do wydawania, na podstawie art. 5 ust. 7 i art. 6 ust. 7 ustawy o utrzymaniu czystości, decyzji nakazujących właścicielom wyposażenie nieruchomości w urządzenia do zbierania odpadów komunalnych oraz decyzji o zastępczym odbiorze odpadów od właścicieli nieruchomości nie mających umów na odbiór odpadów.

Według prowadzonej ewidencji umów, liczba właścicieli nieruchomości z umowami na odbiór odpadów komunalnych zwiększyła się z 6 995 na koniec 2009 r. do 7 392 na koniec 2010 r., a na dzień 30 czerwca 2011 r. wynosiła 7 314. Urząd nie dysponował danymi określającymi liczbę właścicieli nieruchomości, którzy powinni posiadać umowy oraz właścicieli takich umów nie mających.

NIK zwraca uwagę, że według prowadzonej w Urzędzie podatkowej ewidencji nieruchomości zabudowanych stanowiących własność osób fizycznych, na dzień 30 czerwca 2011 r., na terenie gminy znajdowało się ogółem 11 704 tych nieruchomości. NIK, uwzględniając fakt niepełnej porównywalności danych obydwu wspomnianych ewidencji¹², zwraca jednak uwagę na istotne różnice w danych dotyczących właścicieli nieruchomości zabudowanych oraz właścicieli nieruchomości z podpisanymi umowami na odbiór odpadów komunalnych, co wskazuje na potrzebę zweryfikowania danych ewidencji umów.

NIK ocenia negatywnie działalność Wydziału GM, który w okresie objętym kontrolą tylko raz (w czerwcu 2011 r.) wnioskował do Straży Miejskiej o kontrolę wypełniania przez 12 właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie przekazywania odpadów komunalnych uprawnionym przedsiębiorcom. Bezpośredni z tym związek, zdaniem NIK, miała niska skuteczność kontroli Straży Miejskiej, która np. w latach 2009-2010, na podstawie interwencji mieszkańców, ukarała za niewłaściwe postępowanie z odpadami jedynie 6 właścicieli nieruchomości.

Niewywiązywanie się właścicieli nieruchomości z obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi sprzyja występowaniu dzikich wysypisk odpadów, których w okresie objętym kontrolą ujawniono i zlikwidowano 50, zbierając 241,5 Mg odpadów za kwotę łączną 109,4 tys. zł.

Ogłędziny 5 miejsc nielegalnego składowania odpadów wykazały w trzech miejscach (wcześniej w 2011 r. uporządkowano na zlecenie gminy) ponowne zaleganie ok. 1 Mg odpadów komunalnych i budowlanych.

Ponadto stwierdzono, że likwidację dzikich wysypisk dokumentowano nierzetelnie, gdyż w prowadzonym przez Urząd rejestrze w 2009 r. wykazano o 5 mniej ujawnionych i zlikwidowanych dzikich wysypisk, a o 2 w 2010 r. od liczby wysypisk ujawnionych przez Straż Miejską, mieszkańców lub pracowników Urzędu (odpowiednio: 27 i 16). Stwierdzone różnice wyjaśniano m.in. zawyżeniem liczby ujawnionych dzikich wysypisk, wskutek podwójnego liczenia wysypisk usytuowanych w pobliżu siebie oraz likwidacją niektórych z nich siłami własnymi Urzędu bez stosownego udokumentowania tego faktu w rejestrze.

---

¹² Ewidencja podatkowa obejmowała budynki jednorodzinne i mieszkalne oraz wykupione na własność mieszkania w budynkach wielorodzinnych, a także budynki mieszkalne lub ich części na obszarach gospodarstw rolnych.

NIK ocenia pozytywnie udostępnienie mieszkańcom informacji o obowiązujących w gminie zasadach gospodarowania odpadami.

Podstawowe dokumenty określające zasady gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy, a w szczególności: Regulamin, PGO, wykaz przedsiębiorców posiadających wymagane zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych, informacje o organizowanej przez Urząd zbiórce odpadów wielkogabarytowych na terenie poszczególnych dzielnic w wyznaczonych dniach, publikowano (w sposób łatwo dostępny) na stronie internetowej Urzędu, a także w inny zwyczajowo przyjęty sposób (np. na tablicach ogłoszeń i w mediach). Podejmowano również działania edukacyjne lokalnej społeczności, dotyczące zagadnień utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy.

Realizując obowiązek określony w art. 3 ust. 2 pkt 6a ustawy o utrzymaniu czystości, Urząd prawidłowo udostępnił na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacje o podmiotach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, a także adresy trzech stałych punktów zbierania takiego sprzętu.

Prowadzono, wymagana art. 7 ust. 6 b ustawy o utrzymaniu czystości, ewidencję udzielonych i cofniętych przedsiębiorcom zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, według której w czerwcu 2011 r. ważne zezwolenia Burmistrza na odbiór odpadów komunalnych posiadało 17 przedsiębiorców.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą Burmistrz Miasta nie korzystał, z ustalonego w art. 8 b ust. 1 i ust. 5 ww. ustawy, uprawnienia do kontroli zgodności działalności gospodarczej przedsiębiorców z warunkami udzielonego im zezwolenia, mimo istnienia przesłanek do podejmowania takich kontroli, z uwagi na nieprawidłową realizację przez nich ustalonych w art. 9 a ust. 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości obowiązków, dotyczących przekazywania po upływie każdego miesiąca, wykazów właścicieli nieruchomości, z którymi w poprzednim miesiącu zawarto umowy na odbieranie odpadów komunalnych lub z którymi umowy takie rozwiązano lub których umowy wygasły oraz przekazywania rocznych informacji o masie odebranych odpadów komunalnych. Przykładowo za lata 2009 i 2010 wymagane informacje roczne o masie odebranych odpadów przedłożyło tylko 4 przedsiębiorców spośród odpowiednio: 14 i 16 posiadających zezwolenia.

Według danych Urzędu, ilość odbieranych odpadów komunalnych na terenie gminy wzrosła do 27 809,1 Mg w 2010 r. (o 7,4%) w stosunku do 2009 r. (25 881,7 Mg), w tym odpadów zbieranych selektywnie z 2 803,9 Mg do 3 002,0 Mg (o 7,1%). Jednak ogólna masa zebranych odpadów komunalnych w 2010 r. stanowiło tylko 83,3% szacowanej masy odpadów komunalnych wytworzonych, podczas gdy zakładano udział ponad 95% w PGO. NIK negatywnie ocenia niewielki poziom selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji, których w latach 2009–2010 zebrano (głównie z utrzymania terenów zielonych i jesiennej zbiórki liści) odpowiednio 35,6 Mg i 7,7 Mg, a w I półroczu 2011 r. 55,8 Mg.

3. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację zadań w zakresie zapobiegania zanieczyszczaniu miejsc publicznych oraz zbierania z tych miejsc odpadów.

W celu utrzymania czystości i porządku miejsc publicznych, zawierano z wykonawcami corocznie umowy, których zakres obejmował m.in. ustawianie dodatkowych koszy na odpady (poza koszami będącymi własnością

gminy), a także opróżnianie, naprawy i konserwację tego sprzętu. Wyboru wykonawców usług dokonywano zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³. W zawartych umowach prawidłowo zabezpieczono interesy Gminy.

Stwierdzono, że pracownicy Wydziału GM w latach 2009-2010 i w I półroczu 2011 r., stosownie do postanowień umów, nie przeprowadzili udokumentowanych kontroli usług świadczonych przez wykonawców m.in. w zakresie: eksploatacji koszy ulicznych usytuowanych w rejonach intensywnego ruchu pieszego na terenie gminy oraz utrzymania czystości i porządku na przystankach komunikacji pasażerskiej. NIK, mając na uwadze ponoszone w tym zakresie przez gminę wydatki (ponad 270 tys. zł w okresie objętym kontrolą) nie podziela stanowiska Naczelnika Wydziału GM, że niedokonywanie takich kontroli wynikało z braku przesłanek (m.in. skarg i interwencji) do skorzystania przez zamawiającego z ww. uprawnień. Także wykonywanie przez pracowników Wydziału GM innych istotnych i absorbujących obowiązków służbowych nie usprawiedliwia ww. nieprawidłowości.

Według danych Urzędu, zwiększono z 352 na koniec 2009 r. do 388 na dzień 30 czerwca 2011 r. liczbę rozstawionych koszy ulicznych i parkowych, stanowiących własność gminy, oraz odpłatnie udostępnionych przez wykonawcę (ustawianych w uzgadnianych lokalizacjach), zgodnie z potrzebami, ustalonymi, jak wyjaśniono, na podstawie obserwacji własnych pracowników Wydziału GM, telefonicznych zgłoszeń oraz wniosków przekazywanych przez rady dzielnic.

W czasie oględzin losowo wybranych 6 miejsc publicznych, w tym 4 ulic, stwierdzono właściwy stan czystości ulic, chodników i ścieżek spacerowych, ale również brak koszy na odpady na 2 z nich (o łącznej długości 1220 m).

NIK zwraca uwagę, że obowiązujący na terenie gminy Regulamin, mimo wymogów art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości, nie określał warunków rozmieszczenia urządzeń do gromadzenia odpadów na drogach publicznych. Określał on jedynie w § 5 ust. 5, że do zbierania odpadów w tych miejscach służą kosze uliczne o pojemności od 10 l, które zgodnie z § 8 ust. 2 opróżniać należy w zależności od miejsca usytuowania z częstotliwością zapewniającą utrzymanie właściwego standardu sanitarnego w ich okolicy.

Prawidłowo realizowano zadanie, określone w art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy o utrzymaniu czystości, dotyczące zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomnych zwierząt i ich części. Realizację ww. usług powierzano wykonawcy posiadającemu wymagane zezwolenie, który był m.in. zobowiązany do utrzymywania całodobowego pogotowia, zapewniającego szybką reakcję na zgłaszane potrzeby usunięcia padłych zwierząt.

4. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, realizację zadań w zakresie dotyczącym zapewnienia bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych ze strony osób utrzymujących domowe zwierzęta.

Regulamin prawidłowo określał obowiązki właścicieli zwierząt domowych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych, nakładając m.in. wymóg natychmiastowego usuwania przez właścicieli zanieczyszczeń pozostawionych przez zwierzęta w miejscach publicznych oraz zakaz wprowadzania

---

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

psów do publicznych miejsc zamkniętych i na teren placów zabaw i piaskownic dla dzieci i inne¹⁴. Wypełnianie tych obowiązków kontrolowała Straż Miejska, która w okresie objętym kontrolą, stwierdzając 85 przypadków naruszenia przez właścicieli zwierząt domowych ww. postanowień oraz odrębnych przepisów¹⁵, udzieliła 68 pouczeń, nałożyła 11 mandatów na kwotę 2 050 zł oraz skierowała do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 6 spraw o wykroczenie.

W okresie tym, w ograniczonym zakresie, podejmowano także działania edukacyjne lokalnej społeczności, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych ze strony osób utrzymujących domowe zwierzęta, które polegały głównie na kolportowaniu wydanych¹⁶ w 2008 r. ulotek „Pies w Mieście”.

Stwierdzono, że w 2009 r. na terenie gminy rozstawiono 20 koszy na odchody zwierząt, a w 2010 r. i w I półroczu 2011 r. - 25, z których większość (56% w 2011 r.) zlokalizowano w śródmieściu, a pozostałe w 3 z 10 istniejących dzielnic miasta. Oględziny 6 miejsc publicznych wykazały, że tylko w jednym z tych miejsc (ul. Litewska) był kosz na odchody zwierząt domowych. Brak takich koszy stwierdzono m.in. na terenie parku i zieleńca. W przypadku parku tłumaczono to przeniesieniem koszy na odchody w inne lokalizacje, z uwagi na wykorzystywanie ich przez mieszkańców do gromadzenia odpadów. Ograniczoną ilość rozstawionych koszy na odchody zwierząt wyjaśniano brakiem środków finansowych.

NIK zwraca uwagę, że ustalone na lata 2008-2011 gminne programy rozwojowe i plany inwestycyjne nie przewidywały realizacji innych zadań organizacyjnych, technicznych lub inwestycyjnych w zakresie stworzenia infrastruktury zapewniającej warunki do przestrzegania przez właścicieli domowych zwierząt postanowień Regulaminu, dotyczących utrzymania czystości w miejscach publicznych, takich jak np. zorganizowanie na terenie gminy wybiegów dla zwierząt, czy też dystrybucję jednorazowych torebek na odchody zwierząt. Brak organizacji wybiegów dla zwierząt wyjaśniano brakiem takich wymogów w obowiązujących przepisach oraz nieplanowaniem na ten cel wydatków budżetowych.

Oględziny losowo wybranych pięciu placów zabaw dla dzieci, wyposażonych w piaskownice¹⁷ (w tym dwu w przedszkolach) nie wykazały, poza drobnymi uchybieniami, nieprawidłowości pod względem czystości i porządku. NIK zwraca uwagę na brak zabezpieczenia trzech ogólnodostępnych placów zabaw odpowiednimi ogrodzeniami zabezpieczającymi je przed dostępem zwierząt domowych i bezdomnych (na dwu placach nie było takich ogrodzeń, a na jednym uszkodzone były furtki wejściowe) oraz brak przykryć piaskownic na noc. PPIS po przeprowadzonych w latach 2009-2010 kontrolach sanitarnych placów zabaw (11 w tym 8 w przedszkolach) wydał zalecenia, które w pięciu przypadkach dotyczyły wymiany piasku oraz zabezpieczenia piaskownic przed zanieczyszczeniem odchodami zwierząt.

---

¹⁴ Regulamin określał od tych zasad wyjątki, które dotyczyły np.: psa przewodnika osób niewidomych, brak obowiązku stosowania kagańca dla psów ras małych, poniżej 5 kg.

¹⁵ Wykroczenia określone w art. 10 ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości, art. 77 Kodeksu wykroczeń oraz art. 85 ust.1a ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. z 2008 Nr 213, poz. 1342 ze zm.).

¹⁶ Ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

¹⁷ Spośród 27 istniejących na terenie gminy.

5. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonywanie obowiązków dotyczących budowy, utrzymania i eksploatacji szaletów publicznych na terenie gminy oraz dotyczących przeprowadzania deratyzacji.

W latach 2009-2011 (do 30 czerwca) na terenie miasta, liczącego 60 tys. mieszkańców (składającego się z 11 dzielnic), stanowiącego regionalny ośrodek administracyjny i turystyczny (odwiedzanego w sezonie przez około 50 tys. turystów) znajdował się jeden, oddany do użytku w 2007 r., stały szalet publiczny (bezpłatny), usytuowany w centrum miasta. Szalet był dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych i czynny w 2011 r. w godz. od 9.00 do 18.00 (a od maja do września od 9.00 do 19.00), za wyjątkiem 6 dni ustawowo wolnych (świąt). W miejscach publicznych poddanych oględzinom nie stwierdzono informacji o lokalizacji tego szaletu (z wyjątkiem ul. Górnicej, na której znajdował się szalet). Ponadto w okresie corocznie organizowanej w mieście imprezy masowej „Gwarki Tarnogórskie” w centrum miasta ustawiano na okres kilku dni wolno stojące kabiny sanitarne (19 sztuk), których lokalizację uzgadniano z PPIS. Na utrzymanie, eksploatację i wynajem ww. szaletów w okresie objętym kontrolą wydatkowano 155,3 tys. zł.

Stwierdzono, że istniejące wcześniej na terenie gminy szalety stałe zlikwidowano – w 2006 r. (w Rynku) oraz w 2007 r. (przy placu Wolności), w związku z odpowiednio zbyciem obiektu¹⁸ oraz złym stanem technicznym i sanitarnym.

NIK, biorąc pod uwagę obowiązki zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji szaletów publicznych (wynikające z art. 3 ust. 2 pkt 2 d ustawy o utrzymaniu czystości), ocenia negatywnie nieuwzględnienie w obowiązujących w latach 2009-2011 wieloletnich planach inwestycyjnych Gminy zadań dotyczących budowy nowych szaletów. Zastępca Burmistrza Miasta wyjaśnił, że niedobór szaletów publicznych na terenie gminy łagodzi szeroka sieć ogólnodostępnych toalet w lokalach gastronomicznych oraz na dworcu kolejowym i innych budynkach użyteczności publicznej, co - zdaniem NIK - nie zwalnia gminy z realizacji ustawowych obowiązków w tym zakresie.

NIK pozytywnie ocenia funkcjonalność, stan techniczny i stan utrzymania czystości i porządku w stałym szaletcie. Pracownicy Urzędu oraz PPIS okresowo kontrolowali jego stan oraz wypełnianie przez zarządzających postanowień zawartych umów.

Stwierdzono, że Burmistrz Miasta, zgodnie z § 13 ust. 3 Regulaminu w wydawanych w latach 2009-2010 obwieszczeniach określał terminy przeprowadzania obowiązkowej deratyzacji na terenie gminy. Kontrolę przeprowadzenia tych akcji Burmistrz powierzał Straży Miejskiej, która, jak wynika z wyjaśnień Komendanta Straży, pomimo formułowania takiego obowiązku, nie przeprowadzała kontroli ukierunkowanych na ich przebieg.

NIK ocenia negatywnie nieprzeprowadzenie w latach 2009 i 2010 obowiązkowych deratyzacji w dwu spośród pięciu losowo wybranych nieruchomości gminnych, tj.: w budynku Tarnogórskiego Centrum Kultury i w budynku Muzeum w Tarnowskich Górach, co kierownicy tych jednostek wyjaśniali nieobecnością gryzoni.

---

¹⁸ Szalet znajdował się w obiekcie Restauracji Siedlaczek.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. **Objęcie kontrolą wewnętrzną lub audytem wewnętrznym realizacji przez komórki i pracowników Urzędu zadań dotyczących utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.**
2. **Podjęcie działań w celu zapewnienia weryfikacji zapisów prowadzonej ewidencji umów pod kątem ujęcia w niej wszystkich właścicieli nieruchomości z terenu gminy, zobowiązanych do posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych.**
3. **Wzmoczenie kontroli wypełniania przez właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie posiadania wymaganych umów na odbiór odpadów komunalnych i przekazywania zbieranych odpadów uprawnionym przedsiębiorcom.**
4. **Rzetelne dokumentowanie spraw dotyczących ujawniania i likwidacji dzikich wysypisk odpadów.**
5. **Przeprowadzanie udokumentowanych kontroli świadczonych przez wykonawców usług w zakresie eksploatacji koszy ulicznych oraz utrzymania czystości i porządku na przystankach komunikacji pasażerskiej.**
6. **Określenie w regulaminie utrzymania czystości i porządku warunków rozmieszczenia urządzeń do zbierania odpadów na drogach publicznych oraz dostosowanie stanu wyposażenia w te urządzenia dróg na terenie gminy.**
7. **Wzmoczenie działań w celu umożliwienia właścicielom zwierząt domowych przestrzegania obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku oraz w zakresie odpowiedniego zabezpieczenia wszystkich placów zabaw przed dostępem zwierząt domowych i bezdomnych.**
8. **Podjęcie działań w celu umożliwienia lokalnej społeczności i osobom przyjezdnym szerszego dostępu do toalet publicznych.**
9. **Zapewnienie przeprowadzania obowiązkowej deratyzacji zgodnie z postanowieniami regulaminu utrzymania czystości i porządku oraz wzmoczenie nadzoru nad Strażą Miejską w zakresie wykonania przez nią powierzonych w tym zakresie obowiązków.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 20 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.